

EKONOMIE

GRAAD 10

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 12 Mei 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 10

EKONOMIE

RONDE 1

BASIESE EKONOMIESE KONSEPTE

1. Ekonomie fokus op:
  - A beperkte behoeftes en onbeperkte middele.
  - B beperkte behoeftes en beperkte middele.
  - C onbeperkte behoeftes en onbeperkte middele.
  - D onbeperkte behoeftes en beperkte middele.

2. Clive en Sarah besoek 'n plaaslike restaurant wat 'n spesiale aanbod op die onbeperkte hervulling van 'n glas koeldrank teen 'n vasgestelde prys van R29 het. Die beginsel van toepassing is:
  - A vraag en aanbod.
  - B prysvasstelling.
  - C marginale nut.
  - D geleentheidskoste.

3. As 'n wetenskap, bestudeer makro-ekonomie:
  - A hoe die individuele rolspeler in die ekonomie reageer.
  - B inflasie, nasionale inkome, bruto binnelandse produk (BBP), en veranderings in werkloosheid.
  - C wat waarskynlik sal gebeur as individue sekere keuses maak.
  - D vraag en aanbod van al die huishoudings en produsente in die ekonomie.

4. As gevolg van grendelregulasies wat weens die Covid-pandemie ingestel is, het die totale produksie van goedere in die ekonomie gedaal. Dit sal tipies gesien word as deel van:
  - A positiewe ekonomie.
  - B normatiewe ekonomie.
  - C mikro-ekonomie.
  - D makro-ekonomie.

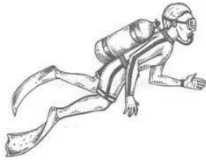
DIE EKONOMIESE PROBLEEM

5. Natuurlike hulpbronne kan buite die gebied van skaarsheid val. Watter een van die volgende redes is NIE korrek nie?
  - A Alles wat beskikbaar is in feitlik oneindige voorraad wat verbruik kan word sonder 'n koste, is nie skaars nie.
  - B Verbruikers is ongeërg teenoor 'n hulpbron en het miskien geen begeerte om dit te verbruik nie.
  - C Omdat verbruikers nie daarvan bewus is nie, of dat die potensiële gebruik daarvan geen nut het nie.
  - D Daar is 'n onbeperkte aanbod van natuurlike hulpbronne en die koste om dit te gebruik beloop R0.

6. Entstowwe vir Covid-19 word deur verskeie farmaseutiese maatskappye in groot hoeveelhede geproduseer. Die entstof kan beskryf word as:

- A skaars.
- B relatief skaars.
- C vrye goed.
- D relatiewe vrye goed.

7. 'n Skubaduiker gebruik saamgepersde lug wanneer hy duik. Hy betaal R60 om sy silinder te hervul. Die saamgepersde lug kan gesien word as 'n _____ goed.

- A ekonomiese
- B vrye
- C positiewe
- D onbeperkte

8. Die ekonomiese sektor wat deur die volgende foto uitgebeeld word, kan die beste beskryf word as die:

- A primêre sektor.
- B sekondêre sektor.
- C tersiêre sektor.
- D dienste sektor.

9. Suiker word deur 'n fabriek gebruik om suikerstroop te vervaardig, wat gebruik word vir die vervaardiging van koeldrank. Die koeldrank kan die beste beskryf word as 'n:

- A finale goed.
- B intermediêre goed.
- C verbruikersgoed.
- D kapitaalgoed.

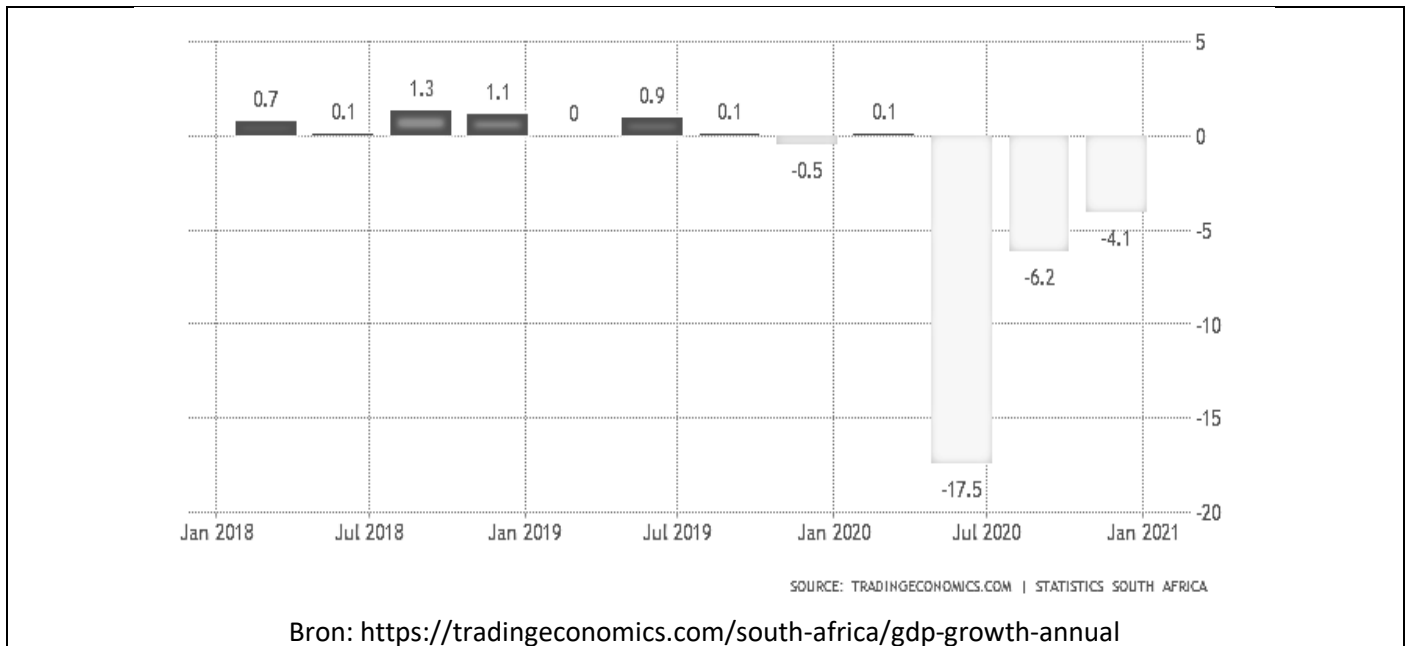
10. Nadat die grendelregulasies verslap is, besluit die bestuur van die plaaslike dieretuin om 100 gratis kaartjies beskikbaar te stel aan besoekers, terwyl ander besoekers kaartjies teen 'n verlaagde prys kan koop. Die besoek aan die dieretuin kan die beste beskryf word as uitsluitbaar omdat:

- A min mense bereid is om kaartjies te koop ten einde die dieretuin te besoek.
- B kaartjies teen betaling nie beperk word nie en as sodanig in groot hoeveelhede beskikbaar is.
- C die dieretuin deur net 100 mense gratis besoek kan word.
- D dit moontlik is om te verhoed dat iemand wat nie oor 'n kaartjie beskik nie, die dieretuin besoek.

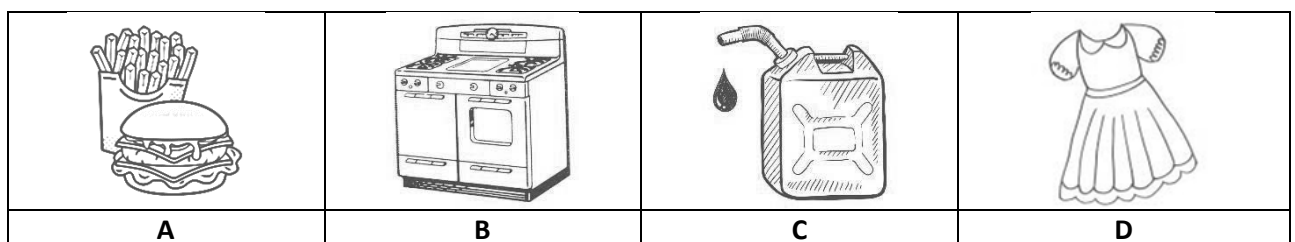
DIE SIRKULÊRE VLOEI

- 11.** Die handel tussen verkopers in Suid-Afrika en kopers in die res van Afrika kan beskryf word as:
- A** buitelandse handel.
  - B** internasionale handel.
  - C** nasionale handel.
  - D** entrepot handel.
- 12.** In 'n geslote ekonomie speel die ____-sektor nie 'n rol nie.
- A** verbruiker
  - B** produsent
  - C** regering
  - D** buitelandse
- 13.** Owerheidsbesteding sluit die:
- A** salarisse en lone aan werkers in die privaatsektor in.
  - B** winste van produsente en die verbruik van huishoudings in.
  - C** betaling vir invoer na Suid-Afrika in.
  - D** uitgawes aan dienste gelewer deur die regering in.
- 14.** Watter een van die volgende is die mees korrekte stelling ?
- A** 'n Oop ekonomie het beperkte reëls en regulasies ten opsigte van handelsaktiwiteite met buitelandse ekonomieë.
  - B** Die doel van 'n oop ekonomie is om aan binnelandse verbruikers alles van buite die landsgrense te voorsien.
  - C** Die handhawing van 'n geslote ekonomie is relatief maklik in die moderne samelewing, aangesien behoeftes en begeertes onbeperk is en plaaslike produsente die meeste daarvan kan vervul.
  - D** Wanneer 'n regering kwotas, subsidies en tariewe oplê, beïnvloed dit invoer- en uitvoeraktiwiteite.

Bestudeer die volgende grafiek wat die Suid-Afrikaanse jaarlikse BBP-groei koers aandui en beantwoord vrae 15 en 16.

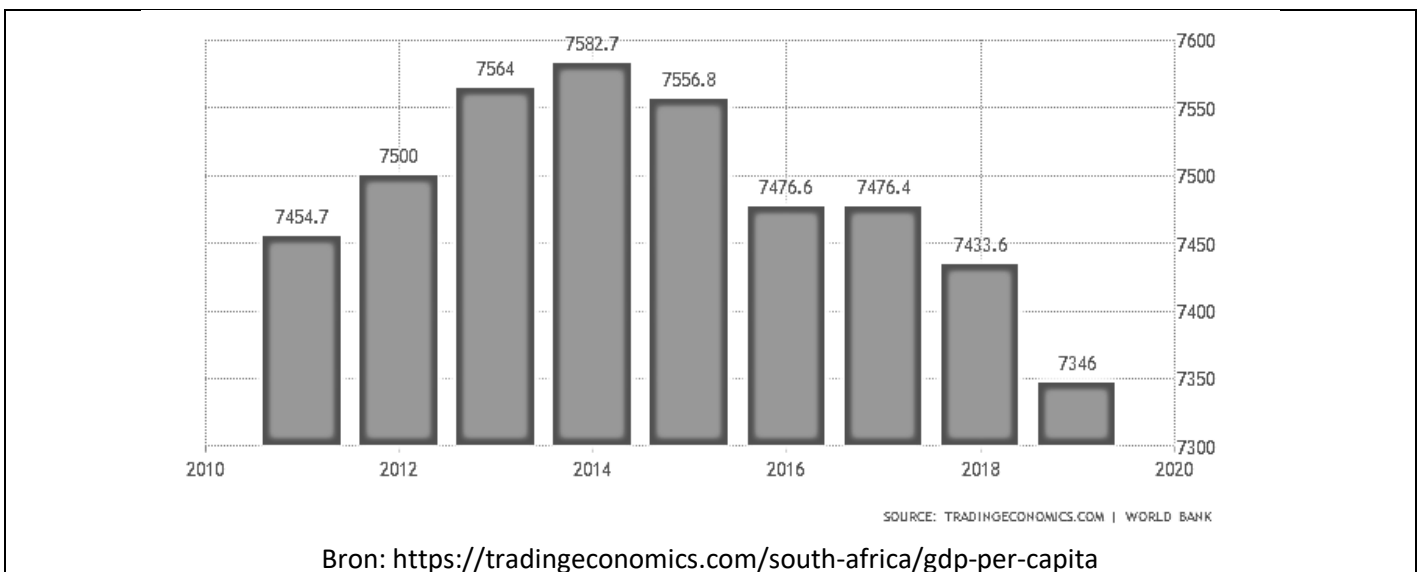
15. Die ekonomiese groei koers in die vier kwartale wat begin in Januarie 2018 en eindig einde Desember 2018 kan die beste beskryf word as 'n hoofsaaklik _____ ekonomiese groei koers vir Suid-Afrika.
- A positiewe
  - B negatiewe
  - C statiese
  - D dalende
16. Die verandering in die ekonomiese groei koers vanaf -17.5% tot -6.2% kan die beste beskryf word as 'n:
- A positiewe groei koers teen 'n dalende tempo.
  - B negatiewe groei koers teen 'n stygende tempo.
  - C positiewe groei koers teen 'n stygende tempo.
  - D negatiewe groei koers teen 'n dalende tempo.
17. Watter een van die volgende is 'n voorbeeld van duursame verbruikersgoedere?

KWANTITATIEWE ELEMENTE

18. Watter een van die volgende sal die beste manier wees om lande te klassifiseer ten opsigte van die grootte van hulle ekonomieë?
- A Die aantal goedere en dienste wat gedurende 'n jaar in elk van hierdie lande geproduseer word.
  - B Die BNP van elk van hierdie lande.
  - C Die waarde van alle goedere en dienste wat binne 'n spesifieke periode binne elke land se grense geproduseer word.
  - D Berekeninge met behulp van 'n prysdeflator om die waarde van die totale invoer en uitvoer van hierdie lande te bereken.

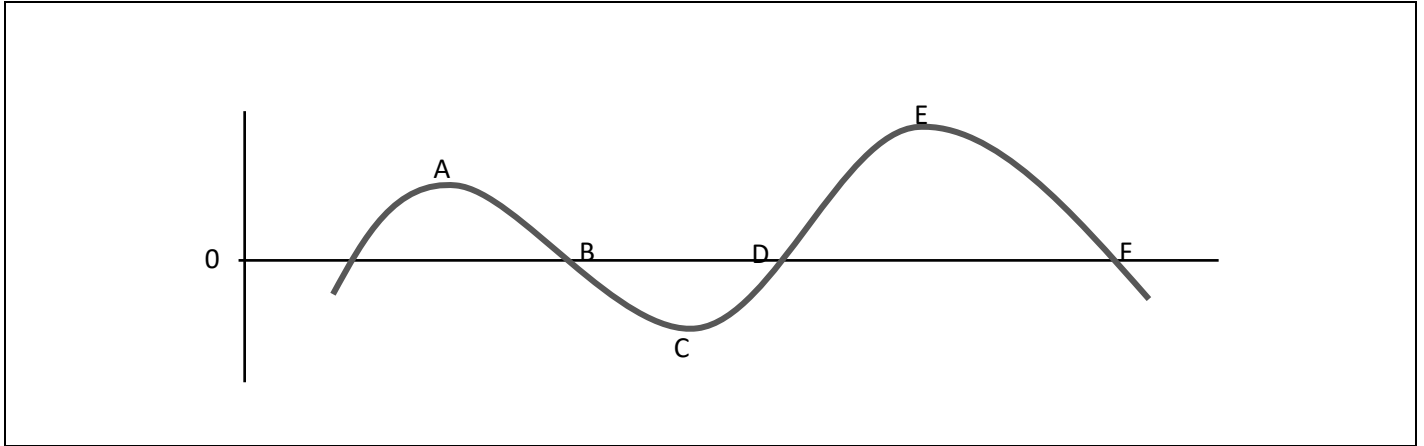
Bestudeer die volgende grafiek wat die Suid-Afrikaanse BBP per capita toon en beantwoord vrae 19 tot 21.

19. In 2018 was die BBP per capita _____ as die BBP per capita in 2014.
- A 1.97% laer
  - B 1.97% hoër
  - C 2.01% laer
  - D 2.01% hoër
20. Die BBP per capita word bepaal deur:
- A die bydrae van beide die finansiële sektor en die buitelandse sektor te ignoreer wanneer 'n ekonomiese model opgestel word.
  - B die BNP met die inverse van die prysdeflator te vermenigvuldig sodat inflasie se effek uitgeskakel kan word.
  - C invoere af te trek en uitvoere by die nasionale inkomesyfers te voeg.
  - D die produksie van finale goedere en dienste binne die geografiese grense van die land deur die totale bevolking te deel.
21. Die verandering in die BBP per capita tussen 2018 en 2019 kan toegeskryf word aan:
- A 'n afname in beide die BBP en die bevolkingsgrootte.
  - B 'n toename in beide die BBP en die bevolkingsgrootte.
  - C 'n afname in die BBP en 'n toename in die bevolkingsgrootte.
  - D 'n toename in die BBP en 'n afname in die bevolkingsgrootte.

22. Watter een van die volgende is die beste beskrywing vir 'n sakesiklus?
- A Die skommeling in die BBP langs die langtermyn groeieiging.
  - B Sikliese bewegings in die BBP per capita op die kort termyn.
  - C Die periodieke, maar onreëlmatige op-en-af bewegings in markaktiwiteite.
  - D Die veranderinge in vraag en aanbod soos geïllustreer deur middel van elasticiteit.

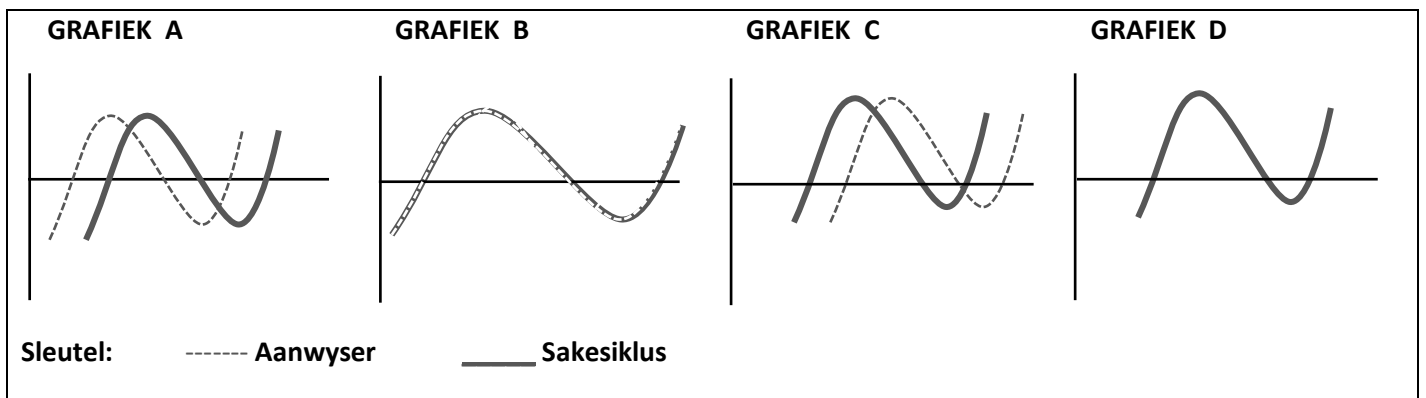
Bestudeer die volgende illustrasie van die sakesiklus en beantwoord vrae 23 tot 25.

23. Watter punte dui op 'n negatiewe ekonomiese groei teen 'n dalende koers?
- A AB
  - B BC
  - C CD
  - D DE
24. Tussen watter punte is die ekonomie besig om te krimp?
- A AB
  - B BC
  - C CD
  - D DE
25. Tydens die eerste grendelperiode wat Suid-Afrika beleef het (Maart – April 2020) sou 'n mens verwag dat die vlak van ekonomiese aktiwiteite sou val tussen punte:
- A AB
  - B BC
  - C CD
  - D DE
26. Watter een van die volgende aanwysers sal 'n groot invloed hê op die reële ekonomiese groei in Suid-Afrika?
- A Goudmynbou, bouplanne goedgekeur en geboue voltooi, asook inflasie.
  - B Myn-, kleinhandel- en groothandelsverkope, elektriese stroom opgewek.
  - C Verbruikersbesteding, bydrae tot die primêre sektor, aantal nuwe voertuie verkoop.
  - D Bouplanne goedgekeur en geboue voltooi, dienste gelewer en uitvoer.

27. Watter een van die volgende sou as 'n tipiese kenmerk van 'n resessie beskou kan word?
- A Privaatverbruiksbesteding begin styg.
  - B Investering neem af aangesien aanvangskoste laag is.
  - C Onverkoopte goedere stapel op weens die lae huishoudelike vraag.
  - D Uitset- en indiensnemingsvlakke word verhoog.
28. Watter EEN van die volgende is WAAR gedurende 'n fase van welvaart in die ekonomie?
- A Inkomste, indiensneming, produksie en prysvlak is geneig om af te neem.
  - B 'n Styging in totale vraag en koste lei tot 'n afname in beleggings- en prysvlak.
  - C Die bestaande kapasiteit van produksie-eenhede word onderbenut.
  - D Skaarste aan hulpbronne lei tot stygende koste.
29. 'n Sloerende aanwyser van ekonomiese aktiwiteite kan die beste beskryf word as 'n aanwyser wat die neiging van die ekonomie of die mark aandui:
- A voor dit plaasgevind het.
  - B nadat dit plaasgevind het.
  - C soos dit voorkom.
  - D op sy laagste punt.

Bestudeer die volgende grafiese voorstelling van ekonomiese aanwysers en sakesiklusse, en beantwoord vraag 30.

30. Watter grafiek dui op 'n sloerende aanwyser?
- A Grafiek A
  - B Grafiek B
  - C Grafiek C
  - D Grafiek D